

Fra: Geir Rannem <Geir.Rannem@ntfk.no>
Sendt: 12. juni 2015 10:41
Til: !Postmottak OED
Emne: Høring av endringer i energiloven om krav til selskapsmessig og funksjonelt skille
Vedlegg: Saksutskrift - Endring i energiloven om krav til selskapsmes...pdf

Vår referanse: 15/04765

Olje- og energidepartementet
postmottak@oed.dep.no

Høring av endringer i energiloven om krav til selskapsmessig og funksjonelt skille

Saken ble behandla i fylkesrådet i Nord-Trøndelag 08.06.2015; og med slikt vedtak:

«Nord-Trøndelag fylkeskommune viser til at Nord-Trøndelag elektrisitetsverk AS er organisert som angitt i foreliggende utkast til endringer i energiloven. Fylkeskommunen tar derfor endringene i energiloven til orientering. Fylkeskommunen gir tilslutning til de merknader som framkommer fra Samarbeidande kraftfylker vedrørende andre tiltak enn de foreslåtte endringene i energiloven. Spesielt bør dette omfatte tiltak vedrørende regionalnett-tariffer.»

Vedlagt medsendes protokoll fra FR-sak nr 114/15.

Med vennlig hilsen

Geir Rannem
Rådgiver
Nord-Trøndelag fylkeskommune

SAKSUTSKRIFT

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	08.06.2015	114/15

Endring i energiloven om krav til selskapsmessig og funksjonelt skille - Høring.

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag har behandlet saken i møte 08.06.2015 sak 114/15

Protokoll:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Endring i energiloven om krav til selskapsmessig og funksjonelt skille - Høring.

Arkivsak-dok. 15/04765-2
Saksbehandler Geir Rannem

Saksgang
Fylkesrådet i Nord-Trøndelag

Møtedato
02.06.2015

Saksnr

Fylkesrådsleders innstilling til vedtak:

Nord-Trøndelag fylkeskommune viser til at Nord-Trøndelag elektrisitetsverk AS er organisert som angitt i foreliggende utkast til endringer i energiloven. Fylkeskommunen tar derfor endringene i energiloven til orientering.

Fylkeskommunen gir tilslutning til de merknader som framkommer fra Samarbeidande kraftfylker vedrørende andre tiltak enn de foreslåtte endringene i energiloven. Spesielt bør dette omfatte tiltak vedrørende regionalnett-tariffer.

Fylkesrådsleders vurdering

Olje- og energidepartementet sender på høring et forslag om krav til selskapsmessig og funksjonelt skille mellom nettvirksomheten og annen virksomhet for alle nettselskap. I dag omfattes kun kraftverker med over 100.000 abonnenter, eller gitt som direkte konsesjonkrav fra NVE.

Fylkesrådsleder er enig i de vurderinger som gjøres i forhold til selskapsmessig og funksjonelt skille innen konsernorganiseringen av kraftverker. Muligheten for kryssubsidiering internt i selskapet vil reduseres, og konkurranseforholdene vil klargjøres ved slik organisering. Det legges videre til rette for effektivisering av nettvirksomheten regionalt.

Nord-Trøndelag elektrisitetsverk AS er i dag organisert i henhold til foreliggende forslag. Dette som konsesjonskrav fra NVE/OED knytta til oppkjøpet av Tunnsjødal kraftverk i sin tid. Fylkeskommunen kan slik ta endringene i energiloven til orientering.

Jeg gir videre tilslutning til de vurderinger Samarbeidande kraftfylker uttaler vedrørende behov for andre tiltak i tillegg til lovendringene som her foreslås. Spesielt bør dette omfatte tiltak vedrørende regionalnett-tariffer

Vanvikan 2. juni 2015

Anne Marit Mevassvik
fylkesrådsleder
(sign)

Saksutredning for fylkesrådet

Sammendrag

Olje- og energidepartementet sender på høring et forslag om krav til selskapsmessig og funksjonelt skille mellom strømnnettvirksomhet og annen virksomhet for alle nettselskap. Det nye er at de foreslåtte endringene vil omfatte alle kraftselskaper. I dag omfattes kun kraftverker med over 100.000 abonnenter, eller gitt i direkte konsesjonskrav fra NVE.

Nord-Trøndelag elektrisitetsverk AS er i dag organisert i henhold til foreliggende forslag. Dette som konsesjonskrav fra NVE/OED knyttet til oppkjøpet av Tunnsjødal kraftverk i sin tid. Fylkeskommunen kan slik ta endringene i energiloven til orientering.

Referanse for saken

[Olje- og energidepartementet; 15. april 2015: Høring av endringer i energiloven om krav til selskapsmessig og funksjonelt skille.](#)

Saksframstilling

– Etterfølgende saksframstilling er utarbeida av Samarbeidande kraftfylke.

Bakgrunn.

Olje- og energidepartementet sender på høring et forslag om krav til selskapsmessig og funksjonelt skille mellom strømnnettvirksomhet og annen virksomhet for alle nettselskap.

Mange selskap og tre nettnivå skaper mange grenseflater som gir koordineringsproblemer. Kompetanse og kapitaltilgang kan også bli kritiske faktorer. I en del selskaper er en lite fleksibel utbyttepolitikk fra eierne en utfordring. Det kommunale og fylkeskommunale eierskapet er i varierende grad innrettet mot nettvirksomhetens behov. En oppdelt nettstruktur begrenser mulighetene for å realisere stordriftsfordeler, og gjør koordinering mellom selskap vanskelig. Det kan bety høyere tariffer enn nødvendig for brukerne av nettet. En stor andel energiselskaper uten selskapsmessig og funksjonelt skille innebærer en fare for uheldig sammenblanding av nettvirksomhet og produksjon/omsetning av elektrisk energi. Tilsvarende utfordringer er knyttet til sammenblanding av nett og annen virksomhet.

Hørings svar: Endringer i energiloven om krav til selskapsmessig og funksjonelt skille

Samarbeidande Kraftfylke (Kraftfylka) er ei interesseforening for fylkeskommunene Hedmark, Oppland, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Nord-Trøndelag, Nordland og Troms. Foreninga sitt formål er å fremme og ivareta kraftfylkas felles interesser i kraftspørsmål og sikre at en størst mulig del av verdiskapinga blir værende igjen i de områdene der vannkraftressursene finnes og verdiene blir skapt.

Innledende og overordna kommentarer

I Kraftfylka foregår 80 prosent av den norske kraftproduksjonen og 70 prosent av industriforbruket. Det er også her man finner det største potensialet for ny fornybar kraft. Kraftfylka er derfor godt kjent med potensialet i sektoren og behovet for å utvikle og oppgradere kraftnettet. Vi anser det som både naturlig og viktig å sikre at sektoren er best mulig organisert, slik at man effektivt kan gjøre de investeringer og tiltak som er nødvendige for å styrke forsyningssikkerheten og ta ut fornybarpotensialet. Nye, store utviklingsoppgaver krever ny kompetanse og nytt fokus. Vi mener at sterkere søkelys på nettselskapenes nøytralitet, samt å hindre krysssubsidiering, vil øke effektiviteten i kraftsektoren og senke kostnadene for forbrukerne. Det er viktig for Kraftfylka.

Nedenfor følger Kraftfylkas kommentarer til hovedforslaget og noen av bestemmelsene som er beskrevet i høringsnotatet, samt det Kraftfylka oppfatter som fortsatt uavklarte og ikke-håndterte problemstillinger ifm med Reitenutvalgets rapport.

Forslag om selskapsmessig og funksjonelt skille

Departementet foreslår at det stilles krav om selskapsmessig og funksjonelt skille for alle nettvirksomheter med inntektsramme. Det innebærer at nettforetak må skilles ut som egen juridisk enhet og ikke kan eie eller eies av konkurranseutsatt virksomhet. Den mest nærliggende løsningen for dagens integrerte foretak blir da å organisere seg med ett morselskap (holdingselskap) og med nett- og konkurranseutsatt virksomhet i hver sine datterselskap. I slike tilfeller vil selskapsmessig skille gjøre nettvirksomheten og de økonomiske overføringene mellom virksomhetsområdene mer synlige. Med krav om funksjonelt skille i tillegg må hver av disse selskapene ha eget ledende personell og konkurranseutsatt virksomhet må ikke kunne kontrollere investeringer i monopolforetaket. Funksjonelt skille bidrar til mer uavhengige styrings- og beslutningsstrukturer mellom virksomhetsområdene. Til sammen vil de nye kravene medføre tildels store endringer i enkelte selskap både når det gjelder organisering, styringsmodeller og bemanning.

Kraftfylka ser at dagens investerings- og aktivitetsnivå, ikke minst det faktum at det kommer nye produsenter og leverandører til i markedet, gjør det nødvendig med tiltak for å styrke nettselskapenes nøytralitet. Styrket nøytraliteten gagnar effektiviteten, både internt i selskapene og samfunnsmessig gjennom bedre konkurransevilkår for alternative tilbydere/produsenter. Vi ser også at selv mistanke om favorisering av egne virksomheter svekker den regionale attraktiviteten og konkurransekraften. Kraftfylka støtter derfor forslaget om selskapsmessig og funksjonelt skille for alle nettforetak. Et skille bidrar imidlertid bare til å hindre slik mistanke bare om det finnes faktiske begrensninger i morselskapets rett til å gi instruksjoner til nettselskapet i saker som gjelder nettinvesteringer og Kraftfylka gir derfor prinsipiell støtte til departementets forslag om en innsnevring av denne retten.

Ved at de nye kravene gir kraftselskapene en ryddigere struktur og dermed letter oppkjøp, fusjoner og kapitalisering mener departementet at forslaget vil legge til rette for en strukturreform i bransjen. Flere selskaper enn i dag kan finne det hensiktsmessig å skille ut nettvirksomheten å overføre denne til selskap med en struktur som oppfyller kravene, evt selge ut den konkurranseutsatte virksomheten.

Kraftfylka ser at det i mange tilfeller er en ønsket og nødvendig utvikling. Vi har forhåpninger om at en strukturreform kan virke forløsende på investeringsprosjekter som er nødvendig for næringsutvikling og som gjør det mulig for kraftfylka å utnytte sine komparative fortrinn innen fornybar kraft.

Kraftfylka tror det blir viktig at myndighetene raskt kommer med praktiske avklaringer vdr kravene til funksjonelt skille, særlig kravene til de som skal sitte i styre og ledelse i nettselskapene. Kraftfylka har forøvrig ingen kommentarer til hvordan dette skal løses annet enn at nettselskapets nøytralitet må være reell, samtidig som endringene skal være praktisk gjennomførbare.

Bestemmelse om at dette ikke er til hinder for samarbeid om driftssentral og salg og utleie av kapasitet

Departementet foreslår også at krav om skille ikke skal være til hinder for at det samarbeides om felles driftssentral, forutsatt at det er nettforetaket som har styring og ansvar for driftssentralens nettfunksjoner. Kraftfylka mener dette er svært positivt. Det er samfunnsøkonomisk uforvarselig å duplisere slik kostbar infrastruktur og muligheten er avgjørende for at ikke krav om skille skal gå ut over beredskapen i distriktene. Gitt at andre foretak gis tilgang til driftssentralens tjenester på ikke-diskriminerende vilkår kan man også hindre evt konkurransevridning mellom feks konsernintern kraftomsetter og andre tilbydere av balansetjenester.

Kraftfylka er av samme grunn som nevnt over også svært positiv til at det skal fastsettes forskriftsbestemmelser som gir nettforetak adgang til å selge eller leie ut egen kapasitet ved overskuddskapasitet og i beredskapssituasjoner. Vi imøteser en utforming av denne forskriften som hensyntar at nettforetak vil ha behov for betydelig fleksibilitet i sitt valg av organisering og bemanning i lang tid framover. Duplisering av bemanning og kompetanse er ikke bare svært kostbart, i mange tilfeller er det snakk om kompetanse som ikke vil la seg oppdrive på kort sikt og hastverk og liten fleksibilitet vil dermed også gå på bekostning av forsyningssikkerheten. Det er fullt mulig å gjennom forskrift kan sikre at også disse tjenestene tilbys på ikke-diskriminerende vilkår og at ressursene dermed utnyttes samfunnsøkonomisk optimalt.

Bestemmelser om dispensasjonsadgang og frist for gjennomføring

Departementet åpner for at det skal gis adgang til dispensasjon for kravet i særlige tilfeller. Kraftfylka støtter dispensasjonsadgang, samt at kompetansen gis til reguleringsmyndigheten. Kraftfylka tar som en selvfølge at i de tilfeller hvor oppfyllelse av kravene vil kunne true beredskap og forsyningssikkerhet, vil bli gjort unntak fra regelen.

Det er ingen tvil om at det for de mindre selskapene kan bli en krevende og kostbar vei fram. Mange av stordriftsfordelene ved dagens organisering vil forsvinne. Departementet synes å være inneforstått med dette, men Kraftfylka vil advare om at det kan bli mer krevende og kostbart å gjennomføre disse tiltakene i grisgrendte strøk enn man har tatt høyde for. Noen av de minste selskapene og nettanleggene har sannsynligvis større verdi for dagens eiere enn det potensielle kjøpere/nye partnere er villige til å betale. Det er derfor gode grunner til å ikke forhaste seg i

denne prosessen. Ikke minst tror vi at det er hensiktsmessig å kunne se an resultatet av kommunereformen, strukturreformen hos selskapenes eiere, før man tvinger gjennom skille og med det for de minste selskapenes del, uunngåelig sammenslåing/salg. Kraftfylka tror at det av denne grunn kan være hensiktsmessig med en dispensasjonsadgang også for fristen for gjennomføring på 3 år. Det er heller ikke for de minste selskapene, som i liten grad driver produksjon og omsetning i konkurranse med andre, at utfordringene med nøytraliteten er størst.

Uavklarte saker

Kraftfylka imøteser forskriftssak som avklarer regionalnettets status i henhold til tredje energimarkedspakke slik det er varslet i høringsnotatet. Ikke minst ser vi fram til videre utvikling i saken vedrørende tilknytningsplikt og en utvidelse av anledningen til å kreve anleggsbidrag. Kraftfylka har som formål å sikre at en større andel av verdiene som skapes på grunnlag av kraftressursene blir igjen i de regionene hvor ressursene finnes. Tariff- og fordelingsvirkningene av utviklingen i sektoren står derfor åpenbart høyt på dagsorden i fornybarregionene. Viktigheten av dette spørsmålet øker proporsjonalt med investeringstakten i nett og kraft.

Fagmyndighetene i Norge fikk allerede i 2009 i oppgave å vurdere hvordan man skulle unngå at fornybarsatsingen skulle få uheldige fordelingsmessige konsekvenser. Man innså tidlig at siden potensialet for utbygging av ny kraft ikke er jevnt fordelt i landet, ville utbyggingene føre til relativt store tarifføkninger i enkelte regioner. Flere modeller ble vurdert og målet var (NVE 2010, Høringsnotat fellestarifisering av regional- og sentralnettet):

- å unngå at man fikk tariffen som gav uheldige lokaliseringssignaler på bakgrunn av regionale historiske kostnader
- å unngå underinvesteringer på grunn av hensynet til tariffvirkninger av investeringer
- gjøre det enklere å gjennomføre felles investeringer i regionalnettsanlegg fordi tariffvirkningen blir jevnt fordelt

Den løsningen som var foretrukket i 2010-2012 ble forkastet i siste liten og Reitenutvalget fikk i oppgave å foreslå andre løsninger på det man fryktet ville bli uholdbare kostnader for industri og uakseptable kostnader for folk flest i fornybarregionene. Utvalget presenterte ingen slik løsning og Kraftfylka har siden ventet på alternativer på det som nå er i ferd med å bli en helt reell trussel mot fornybarsatsinga i regioner med stort kraftpotensial og lav befolkningstetthet.

Regjeringen har presentert herværende forslag om endring av energiloven som en løsning, ved at det legges til rette for sammenslåing av nettselskap. Større nettselskap vil gi flere kunder til å dele på kostnadene og med det lavere tariff for kunder i enkelte nett.

Kraftfylka erkjenner at en strukturreform vil medvirke til å spre kostnadene for nødvendige investeringer. Vi tror at mange av de minste selskapene relativt raskt vil velge å slå nettforetaket sammen med naboenes foretak. Det er imidlertid i hovedsak ikke disse nettselskapene som står overfor de største investeringene. Ei heller er det her industri- og produksjonskundene finnes. Mellomstore selskap vil ikke ha noen

problemer med å håndtere lovendringen uten sammenslåinger. Vi kan derfor ikke se at framtidens nettselskaper i fornybarregionene vil være store nok til å gjøre kostnadene håndterlige for all industri og akseptable for folk flest. Det eneste som kan gjøre det er at alle nettselskap med stor investeringsportefølje omfatter en av de største byene. Vi kan slett ikke se at en slik strukturreform skal kunne skje raskt nok til å unngå at regionene med det største fornybarpotensialet, og landet, går glipp av investeringer under det felles sertifikatregimet.

Det må andre tiltak til. Kraftfylka har i flere omganger foreslått tiltak som:

- En del av innmatingstariffen blir liggende igjen i distribusjonsnett*
- Gjennomgående tariff for kraftintensiv industri. Også her må en del av tariffen bli liggende igjen i distribusjonsnett. Slik unngår man at kostnadene veltes over på alminnelig forbruk og annet næringsliv.*
- Et investeringsfond for samfunnsøkonomisk lønnsomme nettinvesteringer i virkeområdet for regionalpolitikken, på lik linje med det EU og flere EU-land gjennomfører for å sikre investeringer der disse ikke i sin helhet kan dekkes med brukerbetaling.*

Ingen av disse løsningene vil være til hinder for gjennomføring av ønskede strukturendringer, men vil kun bidra til at det også i framtida vil lønne seg for fylkene å tilrettelegge for utnytting fornybarressurser. Det viktigste nå er dog at fagmyndighetene raskt får i oppgave å finne fram til løsninger som er effektive og gjennomførbare, raskt.

Konklusjon

Administrasjonen har hatt kontakt med NTE v/ Konserndirektør kommunikasjon og samfunnskontakt Inge Bartnes i sakens anledning. NTEs overordnede vurdering er innledningsvis:

Olje- og energidepartementet har sendt på høring bl.a. et forslag om krav til selskapsmessig og funksjonelt skille mellom strømnnettvirksomhet og annen virksomhet for alle energiforetak med inntektsramme fastsatt av NVE. NTE-konsernet har i dag etablert selskapsmessige skiller mellom monopolvirksomheten og øvrig konkurranseutsatt virksomhet. De endringene som er foreslått i høringsnotatet vil følgelig ikke omfatte betydelige endringer for NTE som konsern.

Den foreslåtte lovendringen som omfatter krav om selskapsmessig og funksjonelt skille vil etter NTEs mening bidra til en ytterligere reduksjon i risikoen for kryssubsidiering og bidra til å forsterke og tydeliggjøre nøytraliteten i forholdet til annen konkurranseutsatt virksomhet i konsernet. Kravet vil videre bidra positivt til en mer korrekt sammenligning av nettvirksomhetene gjennom NVEs nettregulering. Dette vil kunne bidra til en mer effektiv nettvirksomhet. En gjennomføring av lovkravet vil videre legge grunnlaget for en eventuell etablering av en nøytral DSO-rolle i, eller i tilknytning til, nettselskapet.

Administrasjonssjefen er enig i de vurderinger som her gjøres i forhold til selskapsmessig og funksjonelt skille innen konsernorganiseringen. Dette mellom

monopolvirksomheten/nett og øvrige konkurransevirkosomheter som produksjon, og markedsvirkosomheter som produksjon og salg.

Framtidige behov og muligheter for effektivisering av regional nettvirkosomhet, og sammenslåinger/oppkjøp i denne sammenheng anses også positivt framover. Jeg gir videre tilslutning til de vurderinger Samarbeidande kraftfylker uttaler om behov for andre tiltak i tillegg til foreslåtte endringer i energiloven. Spesielt bør dette omfatte tiltak vedrørende regionalnett-tariffer. Dette for å utløse fornybarpotensialet i de regioner med største ressurser. Og da uten uhåndterlige kostnader for industri og uakseptable kostnader for folk flest i fornybarregionene.

RETT UTSKRIFT
DATO 8.juni.2015